

Tips bij het handhaven van de orde in de klas

1 Uitgangspunten bij de tips

1. Ga na waar je sterk in bent.
2. Ga na op welke manier jij het liefst het contact met de leerlingen onderhoudt.
3. Kies die tips die aansluiten bij jouw sterke eigenschappen en jouw visie.

Samengevat staat voorop:

Structuur, duidelijkheid, inspraak voor de leerling, betekenisvol/praktisch onderwijs, warm contact en prikkelselectie.

2 Omgaan met concentratieproblemen

In het algemeen: zorg voor prikkelselectie!

- Werken in een kring geeft vaak rust. (Ga zelf in de kring zitten). Leerlingen en jijzelf houden hierdoor het overzicht op wat er allemaal gebeurt. Contact leggen is bovendien makkelijker.
- Leerlingen moeten af en toe even kunnen praten/ontladen. Creëer momenten waarop ze mogen praten en momenten waarop ze stil moeten zijn. (bv. praten aan het begin van de les, bij het opruimen). Kijk waar discipline noodzakelijk is en waar niet.
- Zorg voor een duidelijke structuur in de les (die vooraf bekend is).
- Gebruik een beamer en doe de lichten uit bij instructie.
- Door het gebruik van een MP3 tijdens het zelfstandig werken kunnen leerlingen prikkels buitensluiten.
- Maak gebruik van het (rustigere) studiecentrum.
- Werken met de computer helpt leerlingen om te focussen.
- Focussen lukt ook beter als het thema aansluit bij de leefwereld van de leerling. Laat leerlingen zelf thema's kiezen.
- Instructie kun je op het bord zetten (andere info dan uitvegen).
- Doe de deur van de klas dicht. Geluiden van de gang leiden af.

3 Relatie met de leerlingen

In het algemeen: zorg dat je een persoonlijke relatie met de leerlingen hebt.

- Vraag de leerlingen af en toe of ze je willen helpen (bv. met uitdelen, iets ophalen enz)
- Vraag je leerling, bv. tijdens het zelfstandig werken, hoe het met hem gaat (komt terug op dingen)
- Vertel soms iets over jezelf (bv. iets wat je hebt meegemaakt, iets over je kind enz). Je wordt dan meer een persoon dan een juf (en autoriteit).
- Humor relativeret.
- Zorg voor veiligheid in de klas (leerlingen mogen niet het gevoel hebben dat ze voor schut staan)
- Geef veel complimenten.
- Als je de namen beter kent komen de leerlingen dichterbij. Ze worden beter aanspreekbaar omdat ze zich niet in de anonimiteit kunnen verschuilen.

- Keur onacceptabel gedrag van leerlingen af (zakelijk) maar nooit de persoon.
- Wees duidelijk over regels en de consequenties die vast zitten aan het overschrijden ervan. Reageer op overschrijdingen altijd zakelijk. Vermijdt een emotionele lading (door je eigen irritatie).

4 Macht en gezag

In het algemeen: ga slechts op de belangrijke dingen in. Voorkom constant praten.

- Wees voorzichtig met uitingen van onmacht (schreeuwen, dreigen, strafwerk, eruit sturen, weglopen).
- Ga geen machtstrijd aan die je niet kunt winnen.
- Geef leerlingen niet de kans om je te manipuleren (ga niet in op onzinnige vragen of onbenullige voorvallen en vermijd discussie hierover)
- Ga niet in op vragen die je al beantwoord hebt. Stimuleer leerlingen om elkaar om hulp te vragen.
- Wacht een rustig moment af om de groep toe te spreken (overschreeuw niet)
- Wees alleen zeer streng en corrigerend t.o.v. onrust op die korte momenten dat je duidelijk hebt aangegeven dat het stil moet zijn. (b.v. door "stilte" op het bord te schrijven of een rood bordje op de hangen).
- Stel orde eisen waarvan je verwacht dat de leerlingen hieraan kunnen voldoen.
- Ga individueel het gesprek aan als leerlingen echt over je grens zijn gegaan: vraag ze wat er is gebeurd, hoe dit kwam en naar een suggestie voor het vervolg. Je kunt een leerling vragen hoe hij zelf met respect behandeld wil worden en aangeven dat jij je op dat moment niet gerespecteerd voelde.
- Ga zo veel mogelijk het gesprek als volwassene aan. Leerlingen zijn hier gevoelig voor. Minder voor bestraffen en corrigeren.
- Voorkom dat je gedrag van leerlingen compenseert. B.v. het probleem voor ze oplost als ze geen boeken bij zich hebben of niets doen in de klas. Ze worden dan niet met de consequenties (slechte resultaten) geconfronteerd en ontwikkelen geen inzicht.
- Doet een leerling niets, laat dit dan. Is het gedrag storend voor anderen. Loop er dan even naar toe en vraag bijvoorbeeld of de leerling de opdracht snapt.
- Je kunt evt afspreken alleen maar te reageren op vragen als mensen hun vinger opsteken.
- Probeer de leerlingen ruimte te geven. Bijvoorbeeld door belangstellend naar hun mening te luisteren en anderen hierop te laten reageren. Laat ze hun mening geven over bepaalde regels. Laat ze nadenken over fatsoensregels die zij van belang vinden voor de groep.
- Door een corrigerende vraag te stellen (bijvoorbeeld: "lukt het je niet?") leg je contact. Door te stellen (bijvoorbeeld: "je bakt er helemaal niets van") verwijdt de leerling zich eerder van je.

5 Didactiek

In het algemeen: activerend en gestructureerd

- Zorg voor een balans tussen klassikaal-, individueel- en samenwerken.
- Laat leerlingen elkaars vragen beantwoorden. Kom niet zelf te snel met de oplossing.

- Sommige leerlingen hebben meer aandacht nodig. Deze kun je bijvoorbeeld beter geven als: andere leerlingen elkaar kunnen helpen. Laat sterke leerlingen zwakke leerlingen helpen.
- Zorg voor een balans tussen momenten dat er geplaats mag worden en dat het stil moet zijn (kort).
- Breng structuur aan door voorafgaand aan de les op het bord te zetten:
 - Wat de leerling aan het eind van de les moet kunnen.
 - Wat jullie gaan doen (met vermelding van tijd en stiltemomenten)
- Zoek naar thema's die de leerlingen boeien. Laat ze zelf onderwerpen inbrengen.
- Zoek naar mogelijkheden om leerlingen praktisch iets te laten doen (interviewen, schoolkrant maken, vakoverstijgend: toneelstuk maken/schrijven).
- Werk met (adaptieve) computerprogramma's.
- Werk met zelf toetsen.
- Werk met beloningen.
- Laat leerlingen elkaars werk vergelijken.
- Geef alléén frontaal les als de inspanning in verhouding staat tot het leereffect. Bij welke onderwerpen en werkwijze heb je de aandacht van de leerlingen? Zoek een alternatief dat wat klassikaal niet lukt.

6 Houding en stemgebruik

- Probeer wat kleur te gebruiken in je stem.
- Probeer je stem wat laag te houden.
- Sta rechtop en goed op twee benen.
- Kijk leerlingen recht aan als je ze aanspreekt.
- Zorg voor een (enigszins) vriendelijke uitdrukking op je gezicht.